

Секція: Економічні науки

Шаповалов Євгеній Олегович

експерт Асоціації міст України,

аспірант кафедри податків та фіскальної політики

Західноукраїнського національного університету

м. Київ, Україна

СТАН ВИКОНАННЯ ДОХОДІВ ЗАГАЛЬНОГО ФОНДУ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ВІННИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ ЗА ПЕРШИЙ КВАРТАЛ 2022 РОКУ З УРАХУВАННЯМ ВОЄННОГО СТАНУ

Напад Російської Федерації на Україну окрім безпосередніх ризиків захоплення територій нашої держави, руйнувань інфраструктури населених пунктів та загрози життю населення від ведення бойових дій, очевидно призвів і до різкого погіршення стану вітчизняної економіки. Крім того вимушені жорсткі обмеження правового режиму воєнного стану перших місяців війни (комендантська година, заборона роботи суб’єктів господарювання окремих галузей) серйозно призупинили діяльність значної кількості суб’єктів господарювання. Водночас, відповідно до законодавства [1], органи місцевого самоврядування мають виконувати свої функції та надавати якісні публічні послуги для населенню. Основним джерелом для функціонування органів місцевого самоврядування є доходи загального фонду, що формуються майже повністю за рахунок податкових надходжень. Таким чином, для забезпечення безперебійного надання публічних послуг мешканцям територіальних громад надзвичайно важливим є виконання планових показників місцевих бюджетів.

За оперативними даними до доходів загального фонду місцевих бюджетів Вінницької області за I квартал 2022 року надійшло 2812894,9 тис. гривень, що складає 103,9 відсотка до показників затверджених місцевими

радами з урахуванням змін, понад план надійшло 104838,7 тис. гривень. Зокрема: бюджети територіальних громад виконано на 104,5 %, додаткові надходження –102947,8 тис. гривень; районні бюджети – на 439,4%, додаткові надходження – 1650,7 тис. гривень; обласний бюджет – на 100,1%, до 0,25 додаткові надходження – 240,2 тис. гривень [2].

Забезпечено виконання планових показників по 44 територіальних громадах, із них вище середньообласного рівня – по 35 громадах. Найбільший рівень виконання по доходах загального фонду по Гайсинській міській територіальній громаді – 145,7%, Северинівській сільській територіальній громаді – 143,0%, Самгородоцькій сільській територіальній громаді – 128,6%, Тиврівській селищній територіальній громаді – 125,6% та Якушинецькій сільській територіальній громаді – 125,1%. Варто зазначити, що значний рівень перевиконання планових показників По 20 бюджетах не забезпечено виконання планових показників, зокрема найменше виконання по Соболівській сільській територіальній громаді – 71,8%, Стрижавській селищній територіальній громаді – 79,6%, Вороновицькій селищній територіальній громаді – 80,5%, Піщанській селищній територіальній громаді – 81,8% та Копайгородській селищній територіальній громаді – 82,3%.

Надходження доходів загального фонду порівняно з відповідним періодом минулого року зросли на 351254,0 тис. гривень або на 14,3%. Зокрема: по бюджетах територіальних громад приріст складає 14,1% або більше на 296514,5 тис. гривень, обласному бюджету – 14,9% або більше на 54270,2 тис. гривень.

Найбільший приріст доходів (у співставних умовах) по Гайсинській міській територіальній громаді – 57,1%, Северинівській сільській територіальній громаді – 35,8%, Студенянській сільській територіальній громаді – 31,0%, Соболівській сільській територіальній громаді – 28,3% та Турбівській селищній територіальній громаді – 25,9%.

Найбільше зменшились доходи загального фонду по Станіславчицькій сільській територіальній громаді – на 18,8%, Копайгородській селищній територіальній громаді – 15,5%, Піщанській селищній територіальній громаді – 13,0%, Агрономічній сільській територіальній громаді – 11,4% та Бабчинецькій сільській територіальній громаді – 9,2%. Варто зазначити, що територіальні громади по яким спостерігається найбільший рівень зменшення доходів загального фонду є сільськими та відповідно у значні мірі залежать від діяльності підприємств агропромислового комплексу на їх території. Таким чином, можна дійти висновку, що загальна тенденція до відкладення посівної на декілька тижнів року та обрання для посіву культур, які згідно з технологією вирощування саджають пізніше по часу, що було продиктоване безпековими ризиками для регіону у першій половині березня 2022 призвело до просідання бюджетів сільських територіальних громад.

Основним джерелом доходів місцевих бюджетів залишається податок на доходи фізичних осіб, питома вага якого в структурі доходів за 1 квартал 2022 року становить 67,7 відсотка, порівняно з відповідним періодом минулого року надходження зросли на 294532,5 тис. гривень. За січень-березень поточного року надійшло податку на доходи фізичних осіб в сумі 1903566,5 тис. гривень при затверджених місцевими радами планових показниках 1823767,5 тис. гривень, або 104,4%. Проти відповідного періоду минулого року темп росту податку на доходи фізичних осіб (у співставних умовах) складає 18,3%, що більше на 294532,5 тис. гривень. По 26 бюджетах територіальних громад темп росту податку вище середньообласного рівня, а по 29 бюджетах – нижче середнього показника по області. Варто зазначити, що на період дії воєнного стану військовослужбовцям та працівникам інших силових структур виплачується додаткова винагорода в розмірі 30 000 гривень щомісячно, а тим з них, які беруть безпосередню участь у бойових діях або забезпечують здійснення заходів з національної

безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії, перебуваючи безпосередньо в районах у період здійснення зазначених заходів - розмір цієї додаткової винагороди збільшується до 100 000 гривень в розрахунку на місяць пропорційно часу участі у таких діях та заходах [3]. Таким чином, дане рішення уряду дозволило зменшити просідання місцевих бюджетів у зв'язку із призупиненням ведення господарської діяльності низки суб'єктів господарювання, пов'язане із обмеженнями, що мали місце наприкінці лютого-березні 2022 року та забезпечити надходження значних сум ПДФО до бюджетів місцевого самоврядування.

Надходження податку на доходи фізичних осіб в середньому по області у розрахунку на одну особу населення становить 1245 гривень. При цьому спостерігається різка строкатість показника по територіальних громадах: від 244 гривень по Джуринській, 272 гривень по Копайгородській, 280 гривень по Станіславчицькій – до 2453 гривень по Ладизинській міській, 1674 гривень по Вінницькій міській та 1491 гривні по Гайсинській міській громадах. Варто зазначити, що очікувано найвищі показники ПДФО на особу населення саме по міським територіальним громадам, що мають значну кількість населення, диверсифіковані джерела надходжень та розвинену промислову базу.

Враховуючи вищевикладене, можна дійти висновку, що забезпечення сталості місцевих бюджетів Вінницької області вдалось досягти завдяки відсутності на території регіону активних бойових дій, особливості побудови економіки області, що орієнтована перш за все на агропромисловий комплекс та урядових ініціативах із забезпечення макроекономічної ситуації.

Література

1. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997р. №280/97-ВР. Офіційний вісник України. 1997. № 25, стор. 20, код акта 1051/1997.
2. Аналітична довідка Департаменту фінансів Вінницької обласної військової адміністрації.
3. Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2022 р. №168. Урядовий кур'єр. 2022 р., № 43.